

Majandus- ja infotehnoloogiaministri määruse „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtja arenguprogrammi toetus“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (ÜSS2021_2027)¹ § 10 lõike 2 alusel.

Määrusega sätestatakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027“² (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi 1 „Nutikam Eesti“ erieesmärgi (a) (iii) „VKE-de kestliku majanduskasvu ja konkurentsivõime tõhustamine ning VKE-des töökohtade loomine, muu hulgas tootlike investeeringute kaudu“ meetme 21.1.3.1 „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeeringute soodustamine“ sekkumise 21.1.3.13 „Ettevõtte arenguprogramm *light*“ elluviimiseks toetuse andmise ja kasutamise tingimused ja kord.

Meetme „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeeringute soodustamine“ ELi toetuse eelarve on 138 690 000 eurot, millest käesoleva sekkumise eelarve on 17,54 miljonit eurot Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest.

Lisaks panustab sekkumine Eesti „Teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse (TAIE) arengukavas 2021–2035“³ (heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse 15. juuli 2021. a protokolliga määratud otsusega nr 1) nimetatud eesmärkide täitmisesse.

Sekkumine aitab saavutada riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“⁴ (heaks kiidetud Riigikogu 12. mai 2021. a otsusega) sihti „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ ja selle alamsihti „Eesti majandus on uuendusmeelne ja teadmispõhine“. Sekkumise, riigi pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtide ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 (edaspidi *ühissätete määrus*)⁵ artiklis 9 nimetatud horisontaalsete põhimõtete vaheliste seoste analüüs on esitatud seletuskirja lisa 2.

Toetuse andmise eesmärk on suurendada ettevõtja tervikliku arenguplaani tulemusena Eesti väike- ja keskmise suurusega ettevõtja (edaspidi *VKE*) konkurentsivõimet, toetades eeskätt järgmist:

- a) uuenduslike ja kõrgema lisandväärtusega toodete, teenuste ja tehnoloogiate väljatöötamist ning
- b) ettevõtja ärimudeli, juhtimismudeli ning personali arendamist ning
- c) arendustegevust ja protsessi-, toote- ja teenuseinnovatsiooni.

¹ RT I, 30.06.2023, 55

² <https://www.rtk.ee/media/4087/download>

³ <https://www.taie.ee/>

⁴ <https://valitsus.ee/strateegia-est-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia>

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integriatsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid

Samuti toetatakse müügi- ja turundustegevusi.

Nimetatud eesmärkide täitmiseks saab ettevõtja toetust. Eraldi toetust arenguplaani koostamiseks ei anta, kuid selle olemasolu on ühtlasi toetuse saamise eelduseks.

Toetust antakse ettevõtjale, kes tegutseb väljaspool Harjumaad ja Tartu linna. Nimetatud piirangu eesmärk on suurem panustamine TAIE mõõdikusse „SKT EL-i keskmisesse“ väljaspool Harjumaad, samuti Vabariigi Valitsuse tööplaanis⁶ seatud eesmärgist, et vähemalt 40% „Nutikama Eesti“ ettevõtlustoetustest jõuaks väljapoole Tallinna ja Tartu regiooni.

Tegevusi rahastatakse jooksvalt kuni eelarveraha ammendumise või toetuse taotlemise perioodi lõppemiseni.

Määrusega nähakse ette toetuse andmise tingimused ja määrusega kehtestatavad toetuse andmise menetlusnormid, toetuse taotleja ja saaja õigused ning kohustused, rakendusasetuse ja -üksuse õigused ning kohustused.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Määruse eelnõu ja seletuskirja valmistasid ette Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi *rakendusasetus*) majandusarengu osakonna ekspert Kaupo Sempelson (kaupo.sempelson@mkm.ee, 625 6350) ja Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (edaspidi *rakendusüksus*) toetuste osakonna juhataja Monica Hankov (monica.hankov@eas.ee, 627 9786). Määruse juriidilise ekspertiisi tegi õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (gerly.lootus@mkm.ee, 639 7652). Eelnõu ja seletuskirja on keeleteimetanud Justiitsministeeriumi õigusloomekorralduse talituse toimetaja Airi Kapanen (5307 4485, airi.kapanen@just.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb üheksast peatükist ja 26 paragrahvist. Peatükid jagunevad järgmiselt:

1. Üldsätted
2. Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr
3. Nõuded taotlejale ja taotlusele
4. Toetuse taotlemine
5. Taotluse menetlemine
6. Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine
7. Toetuse saaja ning rakendusüksuse õigused ja kohustused
8. Aruannete esitamine ja toetuse maksmise tingimused
9. Finantskorrektsioonid ja vaided

1. peatükk. Üldsätted

Määruse 1. peatükis sätestatakse määruse reguleerimisala, terminid, toetuse andmise eesmärk ja tulemus, riigiabi regulatsioon ja nimetatakse rakendusasetus ja -üksus.

Määruse § 1 lõikes 1 sätestatakse, et määrusega viiakse ellu rakenduskava meetme nr 21.1.3.1 „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeringute soodustamine” eesmärgi.

Lõikega 2 luuakse seoses määrusega elluviidavate tegevuste ning „Teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035“ (edaspidi TAIE) üldeesmärkidega. Toetatakse VKE-de arendamist viisil, mille tulemusena suureneb Eesti majanduse tootlikkus

---

⁶ [Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm 2023–2027](#)

ning konkurentsivõimeliste ja kestlike lahendustena luuakse nii tooteid ja teenuseid kui ka ärimudeleid.

Lõige 3 määrab toetuse rakendamise sihtpiirkonna, milleks on Eesti, välja arvatud Harjumaa ja Tallinna linn ning Tartu linn.

Lõikes 4 seotakse toetus riigi pikaajalise arengustrateegia ehk „Eesti 2035“ sihiga „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“. Ennekõike panustab sekkumine alamsihti „Eesti majandus on uuendusmeelne ja teadmispõhine“, kuna sellega toetatakse otseselt arendustegevusi ja seeläbi ettevõtetes loodava lisandväärtuse kasvu. Ühtlasi sätestatakse, et toetus panustab ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060 artiklis 9 nimetatud horisontaalsete põhimõtete edendamisse.

Lõikes 5 on lähtudes Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorist (EMTAK 2008)⁷ esitatud projektide tegevusvaldkonnad, millele määrust ei kohaldata. Välistatud tegevusvaldkondadega hoitakse käesoleva määrusega järjepidevust eelmisel perioodil kehtinud osakute toetusmeetme määruses sätestatud välistustega. Et tagada toetuse koosõla keskkonna- ja kliimaeesmärkidega, on loetelusse välistustena lisatud:

- kivi- ja pruunsöe kaevandamine,
- nafta ja maagaasi tootmine ja toomist abistavad tegevusalad ning
- koksi ja puhastatud naftatoodete toomine.

Määrust ei kohaldata lisaks määruses loetletud tegevusaladele Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058 artiklist 7 tulenevatele tegevustele⁸.

Lõikega 6 kehtestatakse taotleja või toetuse saaja ning rakendusüksuse vahelise teabe ja dokumentide edastamise kord. Teabe ja dokumentide edastamiseks kasutatakse struktuuritoetuse registri e-toetuse keskkonda, mis on määratud Vabariigi Valitsuse 31. juuni 2014. a määruse „Struktuuritoetuse registri pidamise põhimäärus“ alusel. E-toetuse keskkonna kaudu edastatakse toetuse kasutamise seotud teave ning samas kohas esitab toetuse saaja kuludokumentid ja aruanded. Lisaks tehakse e-toetuse keskkonnas kättesaadavaks taotluse- ja aruandevormid ning juhendid.

Lõikes 7 sätestatakse, et toetuse taotlemisele, taotleja kohta esitatud nõuetele, taotluse menetlemisele ja rahuldamisele, taotluse rahuldamise otsuse muutmisele ja kehtetuks tunnistamisele, kulude abikõlblikkusele, projektide valikukriteeriumite ja -metoodika ning ostumenetluse osas, toetuse saaja kohustuste osas ning kõiges muus määruses toodule kohaldatakse Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrust nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) käesolevas määruses sätestatud erisustega.

Määruse §-s 2 sätestatakse riigiabi andmise regulatsioon. Sätestatakse tegevuse toetamiseks antav riigiabi liik. Sätestatakse vähese tähtsusega abi andmisel lubatavad piirmäärad.

⁷ Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator [EMTAK 2008](#).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu [määrus \(EL\) 2021/1058](#), mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi

Lõike 6 kohaselt ei anta toetust ettevõtjale, kelle suhtes on tehtud toetuse tagasinõudmise otsus, mis on täitmata. Toetust ei anta üldise grupierandi määruse⁹ artikli 1 lõigetes 2–5 ja vähese tähtsusega abi määruse¹⁰ (edaspidi *VTA määrus*) artikli 1 lõikes 1 sätestatud juhtudel:

- 1) kalandus- ja vesiviljelusvaldkonnas tegutsevad ettevõtjad;
- 2) ettevõtjad, kes tegutsevad põllumajandustoodete esmase tootmisega ning
- 3) ettevõtjad, kes tegutsevad põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise sektoris juhtudel, kui:
  - a) abisumma määratakse kindlaks esmatootjatelt ostetud või kõnealuste ettevõtjate poolt turule lastud toodete hinna või koguse alusel,
  - b) abi antakse tingimusel, et osa abist või kogu abi antakse edasi esmatootjale.

Lisaks ei anta toetust VTA määruse artikli 1 lõikest 1 tulenevatel juhtudel, milleks on:

- 1) abi, mida antakse tegevuseks, mis on seotud ekspordiga kolmandatesse riikidesse või liikmesriikidesse, täpsemalt selline abi, mis on vahetult seotud eksporditavate koguste, turustusvõrgu loomise ja toimimise või muude eksportimisest tulenevate jooksvate kuludega, ning
- 2) abi, mille tingimuseks on kodumaiste toodete kasutamine importtoodete asemel.

Määruse §-s 3 selgitatakse olulisemad terminid käesoleva määruse tähenduses.

Määruse §-s 4 kehtestatakse toetuse andmise eesmärk ja tulemus. Toetuse eesmärk on kasvatada VKEde konkurentsivõimet ning suurema lisandväärtuse ja ekspordimahu loomise suutlikkust. Täpsemini leiab see aset järgmiste alameesmärkide kaupa, mille ettevõtja määrab kindlaks arenguplaaniga:

- a) ettevõtja juhtimismudeli- ja kvaliteedi terviklik kasvatamine;
- b) ettevõtja muudetud ärimudeli rakendamine;
- c) ettevõtja toote, teenuse või tehnoloogia väljaarendamine ja turule viimine;
- d) ettevõtja toote või teenusega seotud protsesside, sealhulgas personaliarendus-, müügi- ja turundus-, hanke- ja tarne- ning tootmis- ja teenindusprotsesside kohandamine, arendamine ja rakendamine.

Lisaks rakenduskavas sätestatud tulemus- ja väljundnäitajatele on projektile määratud kindlad tulemusnäitajad. Projekt peab panustama ettevõtja lisandväärtuse ja ekspordi müügitulu kasvu uute või kohandatud toodete või teenustega või teadus- ja arendustegevuste kulude osakaalu kasvu. Seega, ettevõtja, kellele antakse toetust, peab toetuse tulemusena kindlasti saavutama kaks järgmist eesmärki:

- 1) ettevõtja lisandväärtus kasvab minimaalselt 15%;
- 2) ettevõtja ekspordi müügitulu kasvab minimaalselt 15%.

Ekspordi müügitulu kriteeriumit ei pea täitma, kui ettevõtja kulud teadus- ja arendustegevusele moodustavad toetatud projekti mahust vähemalt 25%.

Kokkuvõtteks, üks on kohustuslik tulemus, mille ettevõtja peab saavutama, ja teine valikuline – üks kahest peab olema täidetud.

Lisandväärtuse kasv on suur ja läbiv strateegiline eesmärk, mille saavutamisesse peab panustama iga TAIE meetmega. Samuti on Eesti turu väiksust silmas pidades vältimatu eesmärk kasvatada ettevõtjate ekspordimahtu. Liikumaks targema majanduse poole, on vältimatu kasvatada raha hulka, mida ettevõtjad panustavad teadus- ja arendustegevusse. Kuna

⁹ [KOMISJONI MÄÄRUS \(EL\) 2023/1315](#), 23. juuni 2023, millega muudetakse määrust (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks, ning määrust (EL) 2022/2473, millega tunnistatakse teatavat liiki abi kalandus- ja vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtjatele Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamisel siseturuga kokkusobivaks

¹⁰ Euroopa Komisjoni [määrus \(EL\) nr 1407/2013](#), milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013)

viimase puhul on täpset summat ja saadavat tulemust keeruline prognoosida, ei ole sellele näidikule seatud kvantitatiivset ehk numbrilist eesmärki. Arvestades toetuse suurust ja abikõlblike tegevuste ulatust, on eesmärkide saavutamine ettevõtja arenguplaani elluviimise tulemusel realistlik, ent samas ka piisavalt ambitsioonikas.

Tulemusi mõõdetakse kaks aastat pärast projekti lõppu, täpsemalt projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemise aastale järgneva teise majandusaasta lõpus.

Määrus panustab koos rakenduskava meetme teiste sekkumistega järgmistesse väljund- ja tulemusnäitajatesse (vt tabelleid 1 ja 2).

Tabel 1. Rakenduskava väljundnäitaja

Indikaator	Ühik	Baastase (2021)	Vahetase (2024)	Sihttase (2029)	Andmeallikas	Mõõtmis-sagedus
1. Toetatavad ettevõtjad (kellest: mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad)*	Ettevõtjad	0	8	40	SFOS, projektiaruanded	Üks kord projekti jooksul
2. Toetustega toetatavad ettevõtjad	Ettevõtjad	0	8	40	SFOS, projektiaruanded	Üks kord projekti jooksul

* Eraldi arvestust peetakse mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate üle.

Tabel 2. Rakenduskava tulemusnäitaja

Indikaator	Ühik	Baastase (2021)	Sihttase (2029)	Andmeallikas	Mõõtmis-sagedus
VKE-d, kellel on suurem lisandväärtus töötaja kohta	Ettevõtjad	0	38	SFOS/SIS, projektiaruanded, äriregister	Pärast projekti lõppemist (ülejärgmisel aastal). Tulemusnäitaja andmeid analüüsib äriregistri andmete alusel ja sisestab SFOSi projekti andmetesse rakendusüksus.

Tulemus- ja väljundnäitajad on kokku lepitud ja Euroopa Komisjonile esitatud poliitikaeesmärgi „Nutikam Eesti”¹¹ eelarveperioodi 2021–2027 näitajate metoodikas. Selles dokumendis on esitatud iga näitaja sihttaseme arvutuskäik. Juhul kui ühte indikaatorisse panustatakse mitme sekkumisega, on iga sekkumise kohta esitatud eraldi arvutuskäik.

Määruse rakendamisest saavad otsest kasu Eesti VKE-d, sekkumine aitab kasvatada nende võimekust ja nende loodavat lisandväärtust ning tuua turule uusi tooteid ja teenuseid.

¹¹ [Nutikam Eesti](#) on üks kuuest Euroopa Liidu 2021–2027 eelarveperioodi toetuse kasutamise eesmärgist.

Toetuse andmisel hinnatakse strateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtete hoidmist ja sihtide saavutamist tasakaalustatud regionaalset arengut, soolist võrdõiguslikkust, võrdseid võimalusi, ligipääsetavust, keskkonna- ja kliimaeesmärke toetaval moel järgmiste näitajatega:

- 1) soolise võrdõiguslikkuse indeks;
- 2) hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik;
- 3) ligipääsetavuse näitaja;
- 4) väljaspool Harjumaad loodud sisemajanduse kogutoodang elaniku kohta Euroopa Liidu 27 keskmisest;
- 5) ressursitootlikkus.

Toetusega panustatakse ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 10.02.2023 käskkirjaga nr 25 kinnitatud ettevõtluskeskkonna programmi meetme „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeringute soodustamine¹²“ tegevuse „Ettevõtete konkurentsivõime ja ekspordi edendamine“ eesmärkide saavutamisse.

Toetuse taotlejad peavad analüüsima, kuidas projekt otseselt või kaudselt panustab eelnimetatud näitajate ja „Eesti 2035“ põhimõtete saavutamisse, ning kirjeldama taotluses, kas ja kui jah, siis milliste projekti tegevustega need saavutatakse. Projektides, millega arendatakse tooteid või teenuseid, mis on mõeldud kasutamiseks laiemale avalikkusele, tuleb rakendada kaasava disaini¹³ põhimõtteid. Juhul kui tuvastatakse projekti puutumus mõne „Eesti 2035“ põhimõtte ja näitajaga, tuleb ka lõpparuandes kirjeldada, kuidas projekti käigus puutumust arvestati. Tasakaalustatud regionaalarengu näitaja „väljaspool Harjumaad loodud SKT elaniku kohta EL 27 keskmisest“ saavutamist aitavad lisaks toetada rakendusasutuse ja rakendusüksuse tegevused regionaalse tasakaalustatuse suurendamiseks.

Määruse §-s 5 nimetatakse rakendusasutus ja rakendusüksus. Määruse rakendamisel täidab rakendusasutuse ülesandeid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning rakendusüksuse ülesandeid Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus.

2. peatükk. Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr

Peatükk sätestab määrusega raames toetatavad tegevused, abikõlblikud kulud, projekti abikõlblikkuse perioodi, toetuse maksimaalsed määrad ning nendega seotud tingimused.

Määruse §-s 6 nimetatakse määruse raames toetatavad tegevused.

Kõik tegevused, millele toetust antakse, peavad panustama määruse §-s 4 nimetatud näitajate saavutamisse ning olema taotleja jaoks uudse lahenduse arendamisele suunatud ja kajastuma ettevõtja arenguplaanis.

Lõikes 1 määratakse, millistele projektiga seotud tegevustele toetust antakse. Määratakse järgmised toetatavad tegevused, millest saavad koosneda projekti abikõlblikud kulud:

- ettevõtja personali, sealhulgas juhtimisalaste arendustegevuste elluviimine ja selle käigus toote või teenuse arendamiseks ja turule toomiseks vajalike koolituste ostmise;
- ettevõtja protsessi- ja organisatsiooniinnovatsiooni elluviimine;
- ettevõtja toote või teenuse arendustegevuse elluviimine;
- ettevõtja toote või teenuse müügi- ja turundustegevuse arendamine ja elluviimine;

---

¹² <https://www.mkm.ee/media/616/download>

¹³ „Kaasav disain“ (ingl *inclusive design*), kasutusel on ka analoogne tähendusega terminid „universaalne disain“ (ingl *universal design*), „disain kõigile“ (ingl *design for all*) on lähenemisviis, kus toodete, teenuste või keskkondade loojad võtavad arvesse võimalikult laia kasutajategrupi vajadusi ja huve, olenemata kasutaja east või võimetest.

- seadmete soetamine.

Lõiked 2–6 täpsustatakse lõike 1 tegevusi, et oleks üheselt arusaadav, millised tegevused on toetatavad.

Toetatakse järgmist:

- tegevusi, mis on seotud ettevõtja töökorralduse viimisega uuele tasemele ehk ettevõtja arenguhüpet. Kuna toetuse andmise eesmärk on protsesside tõhustamine ja nende kvaliteedi parandamine, on hõlmatud ka asjakohaste teenuste ostmine. Siia alla kuuluvad näiteks:
  - personali arendamine,
  - mitmesugused koolitused, mille puhul peaks võimaluse korral järgima keskkonnahoidlike sündmuste juhendit¹⁴, ning
  - ettevõtja juhtimiskvaliteedi ja vastutustundlikkuse põhimõtete väljatöötamine ja juurutamine.
- uue arendustöötaja või arendusjuhi palkamist, st ei toetata olemasolevate ja juba töötavate isikute palgakulude katmist. Uus töötaja ei tohi taotleja juures olla töötanud ega võlaõigusliku lepingu alusel tegutsenud ühe aasta jooksul enne projekti algust.
- kestliku ärimudeli juurutamist ja väljatöötamist. Kestlik ärimudel on ettevõtja kavandatavate tegevuste kogum, mille eesmärk on vähendada ettevõtja keskkonnavalast negatiivset mõju ning liikuda nii protsesside kui ka toodete ja teenustega kestlikemate lahenduste poole.

Samuti toetatakse toote- ja teenusearendust, sealhulgas näiteks turu-uuringuid, arendusteenuste plaanimist ja ostmist, investeringuid materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse koos muude tootearendusega seonduvate tegevustega ning nende tegevuste sisseostmist. Toetatakse rakendusuurimisi ja teostatavusuuringuid. Abikõlblik on ka litsentside soetamine ja liisingukulud, erinevad vastavuskatsetuste, sertifitseerimiste jms tugitegevused, sh intellektuaalse omandi kaitsmisega seonduv tegevus. Tootearenduse väljundina peab tekkima ettevõtjale uus toode.

Toetatav on ka müügi ja turunduse arendamise tegevus, sealhulgas asjakohaste strateegiliste plaanide koostamine, nõustamise ostmine, uute ja olemasolevate toodete tootenäidiste ja turundusmaterjalide loomine ning osalemine välismessidel. Ühelgi juhul ega vormis ei ole toetatav osalemine riigisisestel messidel. Toetatav ei ole osalemine messidel ühisstendiga (selleks on eraldi toetusmeede olemas) ega ka neil messidel, kus Eesti on juba ühisstendiga esindatud. Piirangu eesmärk on mitte tekitada asjatut konkurentsi eri toetuste alusel toetatavate tegevuste vahel ja pakkuda konkurentsi ühisstendidele. Välismessi puhul toetatakse messiboksi ja stendi üürimise ja ülesseadmise ja haldamise kulusid.

Seadmete soetamisel toetatakse tootmiseks vajalike seadmete soetamist, paigaldamist ja seadistamist, samuti on toetatav ettevõtja arenguks vajaliku tarkvara soetamine. Soetatavad seadmed peavad olema seotud tootearendusega, samuti või võib asendada amortiseerunud seadmeid. Seadmete puhul ei tohi tegemist olla sellise taristuga, mis vajaks kliimakindluse tagamise hindamist, lähtudes ühissätete määruse artiklist 73 lg 2 p (j).

Lõikes 7 täpsustatakse, et toetatakse tegevusi, mis on kooskõlas EL-i ja Eesti keskkonnavalaste õigusaktidega ning mis ei tekita olulist kahju Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses. Tegu on olulise kahju ärahoidmise põhimõttega, mille eesmärk on tagada, et ükski investering ega toetus ei tohi oluliselt kahjustada keskkonnavalaste saavutamist. Rakenduskava meetmeid on selle põhimõtte kohaselt

¹⁴ [Keskkonnahoidlike sündmuste juhend](#) (2022). Tallinn: Keskkonnaministeerium

hinnatud¹⁵ ja järeldati, et rakenduskava meede „Ettevõtluse ja innovatsiooni edendamine / konkurentsivõimelise ettevõtlus- ja tarbimiskeskonna tagamine“ ei kahjusta oluliselt ühtegi keskkonnanäesmärki, mõne eesmärgi puhul tuvastati kaudne positiivne mõju. Käesoleva sekkumise analüüs on esitatud seletuskirja lisa 3. Analüüsi järelalusena leiti lisaks, et antav toetus ei kahjusta oluliselt keskkonnanäesmäärke ja sel on pigem kaudne positiivset mõju eesmärkide saavutamisele.

Lõike 8 kohaselt ei toetata ettevõtjat, mis on juba saanud toetust ettevõtja arenguprogrammi toetusmeetmest, nii perioodil 2014–2020 kui ka 2021–2027.

Toetuse andmise aluseks on VTA määrus või üldise grupierandi määruse artiklid 25, 28, 29 ja 31. Kulused, mis ei ole abikõlblikud üldise grupierandi määruse artiklite 25, 28, 29 või 31 alusel, võib katta VTA määruse alusel.

Määruse §-s 7 kehtestatakse abikõlblikud kulud.

Abikõlblikud on üksnes need kulud, mis on määruuses nimetatud.

Juhul kui kogu projekti toetus on VTA, siis on kaudse kulu abikõlblik määr 7% projekti abikõlblikest kuludest.

Kuludokumendi abikõlblike kulude summa peab olema ilma käibemaksuta vähemalt 100 eurot ning abikõlblik ei ole käibemaks ega muud kulud, mis ei ole seotud projekti elluviimisega, on detailselt taotluses lahti kirjeldamata, läbipaistmatud või ebaolulised.

Abikõlbmatud on käibemaks ja muud kulud, mis ei ole projektiga seotud või on projekti elluviimise seisukohast põhjendamatud, läbipaistmatud, taotluses detailselt kirjeldamata või ebaolulised, samuti ühendmääruse § 16 lõike 1 punktides 2, 3 ja 7 sätestatud kulud.

Kulu on abikõlblik, kui see on kooskõlas ühendmääruse §-ga 15, määruse tingimustega ja taotluse rahuldamise otsusega. Abikõlblikud on need kulud, mis on taotluse rahuldamise otsusega kinnitatud, vastavad määruse tingimustele ja on tegevuste elluviimiseks vajalikud. Abikõlbliku kulu eest tasumine on korraldatud ühendmääruuses, täpsemalt selle § 15 lg 1 punktis 2.

Määruse §-s 8 kehtestatakse projekti abikõlblikkuse periood.

Projekti abikõlblikkuse periood on taotluse rahuldamise otsuses määratud ajavahemik, millal projekti tegevused algavad ja lõppevad ning projekti teostamiseks vajalikud kulud tekivad. Projekti abikõlblikkuse periood algab taotluse rahuldamise otsuses sätestatud kuupäevast ning lõpeb taotluse rahuldamise otsuses sätestatud kuupäeval, kuid mitte hiljem kui 31. augustil 2029. aastal. Taotleja ei tohi projektiga seotud tegevustega alustada ega võtta kohustusi nende tegevuste elluviimiseks enne taotluse esitamist rakendusüksusele.

Projekti maksimaalne abikõlblikkus kestab kuni 24 kuud, alates taotluse esitamise hetkest või taotluse rahuldamise otsuses märgitud kuupäevast, mis ei saa olla varasem kui taotluse esitamise kuupäev. Projekt loetakse lõppenuks, kui rakendusüksus on kinnitanud lõpparuande ja teinud toetuse saajale lõppmakse.

Määruse §-s 9 sätestatakse toetuse piirsumma ja osakaal.

---

¹⁵ Hindamist põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ seisukohast tähistatakse sageli lühendiga DNSH hindamine. Suurtähtlühend on saadud selle põhimõtte inglisekeelse vaste (*‘do no significant harm’ principle*) esitähedest.

Toetuse miinimumsumma on 10 000 eurot ja maksimumsumma 200 000 eurot ühe äriühingu kohta. Ettevõtja võib taotleda toetust ka mitme projekti jaoks, kuid need toetused kokku ei tohi käesoleva arenguprogrammi raames ületada 200 000 eurot.

Toetuse osakaal arvestatakse abikõlblike kuude summast ning see on 45% mikro- ja väikeettevõtjale ning 35% keskmise suurusega ettevõtjale.

Omafinantseeringu määr peab katma abikõlblikest kuludest selle osa, mida toetus ei kata. Omafinantseeringuna ei käsitleta teisi riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse või muude Euroopa Liidu institutsioonide või fondide antud tagastatavaid või tagastamatuid toetusi.

3. peatükk. Nõuded taotlejale ja taotlusele

Peatükis kirjeldatakse, kuidas toimub toetuse taotlemine ja millistele nõuetele peab vastama taotleja ja taotlus.

Määruse §-s 10 kehtestatakse nõuded taotlejale.

Toetuse sihtrühmana määratakse Eesti äriregistrisse kantud väikese ja keskmise suurusega ettevõtja, kes on võimeline saavutama määruses sätestatud oodatava tulemuse lisandväärtuse ja müügitulu kasvuna. Suurettevõtjate toetamine on käesoleva määrusega välistatud. Et selekteerida välja arenemisvõimelisemad ettevõtjad, on määratud alampiir, et viimase kahe aasta keskmine müügitulu oleks vähemalt 200 000 eurot. Samuti peab ettevõtjas töötama vähemalt kaks täistöökohaga inimest.

Nõuded taotlejale on sätestatud ühendmääruse § 3 lõikes 2. Lisaks sellele on ka määrusest tulenevad lisanõuded, mis hõlmavad maksudeklaratsioonide esitamist, vajaliku omafinantseeringu olemasolu, VTA määra mittetäitumist asjakohaste ELi õigusaktide kohaselt, varasemate tagasimaksete tegemist ning asjaolu, et taotleja suhtes ei ole algatatud likvideerimisega pankrotimenetlust. Loetletud piirangute eesmärk on tagada, et taotleja on võimeline täitma võetud kohustusi, mis kaasnevad toetuse saamisega.

Taotleja on lisaks ühendmääruse § 2 lõikes 3 sätestatud nõuetele ja muudele õigusaktidele kohustatud tõendama, et taotlustes esitatud teave vastab käesolevas määruses sätestatule, esitama rakendusüksuse nõudmisel lisateavet, võimaldama kontrollida taotluste ja taotleja vastavust nõuetele, sealhulgas teha kohapealset kontrolli, teavitama rakendusüksust taotluses esitatud andmetes muudatusest ning tõendama omafinantseeringu ja mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkust. Viidatud kohustused võimaldavad optimaalselt saavutada määruse eesmärgi ja projektide tulemuslikku elluviimist ning selekteerivad välja võimalikud ebakvaliteetsed taotlejad.

Määruse §-s 11 sätestatakse eelnõustamise läbiviimine.

Ühtlasi peab taotleja enne taotluse esitamist läbima rakendusüksuse pakutava eelnõustamise, mille käigus antakse hinnang ettevõtjale ja ettevõtja kavandatavale projektile, plaanitavate tegevuste teostatavusele ja taotlejas osalust omavate isikute suutlikkuse kohta projekt ellu viia. Eelnõustamise eesmärk on parandada laekuvate taotluste kvaliteeti. Samuti antakse eelhindangus soovitusel ja ettepanekud puuduste kõrvaldamiseks. Eelhindang koostatakse hiljemalt ühe kuu jooksul alates eelnõustamise lõpust ning see edastatakse taotlejale e-kirja teel. Koostatud hinnang ei ole eelhaldusakt ega piira kuidagi rakendusüksuse kaalutusõigust taotluse hindamisel. Eelhindang kehtib kolm kuud selle andmisest arvates. Negatiivne eelhindang antakse kui arenguplaan ei vasta määruse eesmärkidele ning oodatavatele tulemustele või kui taotlus ei vasta taotlusele sätestatud nõuetele.

Määruse §-s 12 sätestatakse nõuded taotlusele.

Selle paragrahviga kehtestatakse taotlusele järgmised nõuded:

- taotluses kirjeldatud tegevused panustavad määruse eesmärkide, tulemuste ja väljundnäitajate saavutamisesse;
- toetust taotletakse käesolevas määruses nimetatud tegevuste elluviimiseks;
- taotletud toetuse suurus ei ületa sätestatud toetuse piirmäärasid;
- projekti eelarve sisaldab nõutaval määral omafinantseeringut.

Lisaks eespool nimetatud nõuetele sätestatakse nimekiri nendest kinnitustest ja dokumentidest, mis tuleb taotluse esitamisel esitada. Taotleja on kohustatud esitama teabe selle kohta, kui ta on taotlenud projektile või selle osale mitmest meetmest või muudest riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest. Taotlus peab vastama ühtlasi ühendmääruse § 4 lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuetele.

4. peatükk. Toetuse taotlemine

Määruse §-s 13 käsitletakse toetuse taotlemist.

Taotlemine toimub jooksvalt ja lõppeb, kui eelarvevahendite ammenduvad või toetuse taotlemise periood lõppeb. Jooksev taotlemine võimaldab erinevalt voorulisest paindlikult ettevõtjatel taotlusi ette valmistada ja rakendusüksusel sujuvalt rahastamisotsuseid teha.

Taotluste vastuvõtmise alustamisest, lõppemisest ja peatamisest annab rakendusüksus teada oma veebilehel. Rakendusüksus lõpetab taotluste vastuvõtmise, kui meetme rahastamise eelarve jääk saab võrdseks menetluses olevate, kuid veel otsustamata taotluste mahuga. Sellest hetkest alates menetletakse taotlusi nende esitamise järjekorras.

5. peatükk. Taotluse menetlemine

Määruse §-s 14 sätestatakse taotluse menetlemise kord.

Taotluse menetlemise tähtaeg on kuni 30 tööpäeva alates registreerimisest. Menetlemise aega võib pikendada kuni 10 tööpäeva võrra ja sel juhul tuleb taotlejat teavitada.

Taotluse menetlemine koosneb selle registreerimisest, taotluse menetluse võtmisest või vastu võtmata jätmisest, selgituste ja lisateabe küsimisest, taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollist, nõuetele vastavate taotluste hindamisest, hinnangu andmisest riigiabi reeglitega kokkusobivuse kohta, taotluse rahuldamisest või mitterahuldamisest, taotluse osalisest või kõrvaltingimusega rahuldamisest ning taotluse rahuldamise otsuse muutmisest või kehtetuks tunnistamisest.

Rakendusüksus võib taotluse menetlemise käigus nõuda taotlejalt selgitusi ja lisateavet taotluses esitatud andmete kohta, taotluse täiendamist või muutmist, kui ta leiab, et taotlus ei ole piisavalt selge või selles esinevad puudused. Sel juhul tuleb ka näidata, millised asjaolud vajavad lisaselgitamist, täiendamist või mille kohta tuleb esitada lisateavet.

Puuduste kõrvaldamata jätmisel jätab rakendusüksus taotluse rahuldata seda sisuliselt hindamata.

Määruse §-s 15 sätestatakse, kuidas ja millistel tingimustel tunnistatakse taotleja ja taotlus nõuetele vastavaks.

Taotluse nõuetele vastavuse tuvastamine on sätestatud ühendmääruse §-s 6. Rakendusüksus tunnistab taotleja nõuetele vastavaks juhul, kui taotleja vastab määruse kõikidele nõuetele.

Taotlust ei tunnistata nõuetele vastavaks, kui taotlus ei vasta käesolevas määruses sätestatud nõuetele ja taotleja ei ole taotluses esinevaid puudusi määratud tähtaja jooksul kõrvaldanud, kui taotleja mõjutab õigusvastasel viisil taotluse menetlemist, sealhulgas esitab valeandmeid, kui taotleja ei võimalda kontrollida taotluse vastavust nõuetele või teha paikvaatlust või kui taotlemisel on teadlikult esitatud ebaõiget või mittetäielikku teavet või on taotluse suhtes otsuse tegemisel oluline teave jäetud teadlikult esitamata.

Määruse §-s 16 kehtestatakse projektide hindamise valikukriteeriumid ja -metoodika, mis lähtuvad perioodi 2021–2027 seirekomisjoni kinnitatud valikukriteeriumitest ja -metoodikast. Määratud vastavus- ja hindamiskriteeriumid on mittediskrimineerivad ja läbipaistvad ning tagavad, et valitud tegevused arvestavad määruse¹⁶ nr 2021/1060 artiklis 9 sätestatud horisontaalseid põhimõtteid, millega:

- võetakse arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat¹⁷;
- võetakse arvesse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni nõudeid, sealhulgas artiklis 9 esitatud nõudeid ligipäasetavusele;
- võetakse arvesse ja edendatakse soolist võrdõiguslikkust, soolise aspekti arvestamist ning sooküsimuste lõimimist;
- tagatakse diskrimineerimise vältimine ja ligipäasetavus;
- toetatakse kestliku arengu edendamise eesmärke;
- tagatakse vastavus Euroopa Liidu keskkonnaalastele õigusaktidele;
- rakendatakse põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“.

Taotluse valikukriteeriumid ning nende osakaal koondhindest on järgmine:

Valikukriteerium	Osakaal koondhindest	Hinnatakse
1. Projekti kooskõla valdkondlike arengukavadega, mõju rakenduskava erieesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisele	35%	Projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele, sealhulgas: <ul style="list-style-type: none"> • projektiplaani alusel ettevõtja tegevustes tehtavate muudatuste ulatust ja keerukust; • tegevuste eeldatavat mõju ettevõtja tulevastele majandustulemustele; • projekti kooskõla valdkondliku arengukavaga (TAIE-ga) ja panust rakenduskava erieesmärgi ning meetme eesmärkidesse, sh projekti tulemuste ja mõju eeldatavat ulatust ning vajadusel väljundite ja tulemuste kestlikkust pärast projekti lõppu; • projekti panust meetme väljund- ja tulemusnäitaja saavutamisse.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu [määrus \(EL\) 2021/1060](#), 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk. 159–706)

¹⁷ [Euroopa Liidu põhiõiguste harta](#)

2. Projekti põhjendatus	15%	Hinnatakse projekti põhjendatust, sealhulgas: <ul style="list-style-type: none"> • projektis elluviidavate üksiktegevuste põhjendatust ja kooskõla; • projekti tegevuste ja eesmärkide kindlaks määratust ja selgust; • tegevuste ajakava realistlikkust.
3. Projekti kuluefektiivsus	15%	Hinnatakse projekti kuluefektiivsust, sealhulgas: <ul style="list-style-type: none"> • kas ettenähtud tegevused ja lahendused on piisavalt kuluefektiivsed plaanitud väljundite ja tulemuste saavutamiseks; • kas plaanitud eelarve on realistlik ja mõistlik – on selge, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve kokku pandud ning planeeritud kulud on vajalikud ja mõistlikud, ning on olemas taotleja võimekus projektile järgnevate püsikulude rahastamiseks.
4. Taotleja suutlikkus projekti ellu viia	30%	Hinnatakse taotleja võimekust projekti ellu viia, sealhulgas: <ul style="list-style-type: none"> • kas taotleja on jätkusuutlik; • kas taotlejal on vajalikud teadmised, oskused, kogemus ning õiguslikud, organisatsioonilised ja tehnika- ning tehnoloogiaalased eeldused projekt kavandatud viisil ellu viia.
5. Projekti kooskõla strateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega	5%	Hinnatakse projekti kooskõla Eesti pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega, sealhulgas, kuidas peale projekti vahetute eesmärkide <ul style="list-style-type: none"> • võetakse arvesse nimetatud strateegia aluspõhimõtete ja sihtidega seotud horisontaalseid põhimõtteid, nagu <ul style="list-style-type: none"> ○ sooline võrdõiguslikkus, ○ ligipääsetavus, ○ keskkonnakaitse ja kliimaneutraalsus, ○ regionaalareng, ning • aidatakse kaasa „Eesti 2035“ eesmärkide saavutamisele ja seeläbi panustatakse selle strateegia asjakohasesse näitajasse.

Nõuetele vastavaks tunnistatud taotlust hinnatakse lähtudes valikukriteeriumitest ja valikumetoodikast, mille kinnitab rakendusüksus. Valikumetoodika peab rakendusüksus enne kinnitamist kooskõlastama ka rakendusasutusega. Rakendusasutus kooskõlastab valikumetoodika puutumuse korral ka rakendusasutusega, kes nõustab riigi pikaajalises arengustrateegias „Eesti 2035“ kinnitatud strateegilistesse sihtidesse ja aluspõhimõtetesse panustamist vastavalt oma vastutusvaldkonnale.

Kui taotluse hindamisel avastatakse puuduseid või vajatakse hindamiseks lisainfot, teatatakse sellest viivitamata taotlejale. Lisainfo esitamiseks antakse kuni 10 tööpäeva. Selle aja võrra pikeneb taotluse menetlemise tähtaeg. Samuti pikeneb ekspertide kasutamise korral pikeneb taotluse menetlemise tähtaeg ekspertiisi teostamiseks kuluva aja võrra, kuid mitte rohkem kui 10 tööpäeva. Taotlejat teavitatakse tähtaja pikenedemisest.

Taotlust hinnatakse hindega skaalal 0 kuni 4 ning koondhinne moodustub valikukriteeriumide hinnete kaalutud keskmisest.

Määruse § 17 käsitleb hindamiskomisjoni moodustamist. Rakendusüksusel on õigus, aga mitte kohustus moodustada taotluse hindamiseks hindamiskomisjon ning kaasata eksperte. Hindamiskomisjoni koosseisu peab rakendusüksus eelnevalt kooskõlastama rakendusasutusega. Nii valikumetoodika kui ka hindamiskomisjoni koosseis tehakse kättesaadavaks rakendusüksuse veebilehel hiljemalt taotluste vastuvõtmise alustamise päeval. Samuti kehtestatakse hindamiskomisjoni liikmetele nõuded olla hindamisel sõltumatu ja erapooletu ning tagada hindamise käigus saadava informatsiooni konfidentsiaalsus.

Määruse §-s 18 sätestatakse taotluse rahuldamise tingimused ja kord.

Rahuldatakse nõuetele vastavaks tunnistatud taotlused, mis vastavad kõikidele järgmistele nõuetele:

- on valikukriteeriumide alusel saanud koondhindeks vähemalt 2,50;
- ei ole üheski valikukriteeriumidest saanud hindeks vähem kui 2,00;
- taotluse rahastamise summa ei ületa eelarvet.

Taotluse rahuldamise otsuses märgitakse projekti elluviimise tingimused ning aruannete esitamise tähtajad ja kord ning kas toetus on riigiabi või vähese tähtsusega abi. Samuti märgitakse otsuses ühendmääruse § 8 lõikes 4 sätestatu.

Määruse §-s 19 kehtestatakse tingimused ja kord, kuidas toimub taotluse osaline või kõrvaltingimusega rahuldamine.

Taotlust saab osaliselt rahuldada üksnes põhjendatud juhtudel ja tingimusel, et projekti eesmärk on saavutatav ka osalise toetusega. Taotluse osalisel rahuldamisel võib muuta nii toetuse summat kui ka toetatavaid tegevusi. Taotluse osalise rahuldamisega peab nõustuma ka taotleja, mitterahuldamise korral vormistatakse taotluse rahuldamata jätmise otsus. Taotluse osaline rahuldamine on rakendatav näiteks juhtudel, kui osad projekti tegevused ei ole otstarbekad või seaksid ohtu eesmärkide saavutamisele.

Lisaks võib rakendusüksus teha taotluse tingimusliku rahuldamise otsuse, st rahuldada taotluse kõrvaltingimusega. Sel juhul ei teki toetuse saajal õigust toetuse maksetele enne, kui ta on rakendusüksuse seatud kõrvaltingimused täitnud ja esitanud selle kohta andmed rakendusüksusele. Taotluse rahuldamist kõrvaltingimusega saab rakendada juhul, kui see on otstarbekas, et tagada projekti kvaliteetsem ja tulemuslikum elluviimine ning ennetada võimalikke probleeme projekti elluviimisel.

6. peatükk. Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine

Peatükis sätestatakse taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise tingimused ja kord.

Määruse §-s 20 sätestatakse taotluse rahuldamise otsuse muutmise tingimused ja kord.

Toetuse rahuldamise otsust võib muuta ainult juhul, kui see on kooskõlas riigiabi reeglitega. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise algatab rakendusüksus või toetuse saaja. Viimane teeb seda kirjaliku avalduse alusel. Kui taotluse alusel rahastatavad tegevused muutuvad, peab taotleja algatama viivitamata rahastamise otsuse muutmise. Enne ei tohi muudatusi rakendada, kui need ei ole kinnitatud. Igal juhul tuleb aga rakendusüksust muudatustest teavitada enne nende rakendamist, isegi kui need ei eelda rahastusotsuse muutmist.

Juhul kui taotluse rahuldamise otsuses soovitakse muuta projekti toetatavat tegevust, tegevuse ulatust, planeeritavat tulemust, abikõlbliku kulu liike, abikõblikkuse perioodi, siis kontrollitakse enne otsuse tegemist muudatuste asjakohasust ja vajalikkust. Vajaduse korral hinnatakse taotletavate muudatuste mõju projekti eesmärkide täitmisele ehk tehakse muudetud taotluse uus hindamine. Taotluse rahuldamise otsust võib muuta ka tagasiulatuvalt, kui see aitab kaasa projekti tulemuste saavutamisele ja on põhjendatud.

Rakendusüksusel on õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest või muudatuste aktsepteerimisest juhul, kui soovitav muudatus seab kahtluse alla projekti oodatavate tulemuste saavutamise või projekti tegevuste lõpetamise abikõblikkuse perioodil.

Taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks on rakendusüksusel aega 20 tööpäeva alates taotluse saamisest.

7. peatükk. Toetuse saaja ning rakendusüksuse õigused ja kohustused

Määruse §-s 21 käsitletakse toetuse saaja õigusi ja kohustusi.

Toetuse saajale antakse õigus saada rakendusüksuselt teavet ja nõuandeid, mis on seotud toetuse taotlemise ja selle menetlemisega. Toetuse saajal on seevastu kohustus kasutada toetust sihtotstarbeliselt, nii nagu taotluse rahuldamise otsuses kindlaks on määratud. Lisaks peab ta tagama projekti juhtimise ja selle eduka elluviimise taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tähtaegade ja tingimuste kohaselt; esitama rakendusüksusele nõutud teavet ja aruanded tähtaegselt; säilitama taotluse, toetuse ja projekti teostamisega seonduvat dokumentatsiooni ja materjale kümme aastat pärast projekti lõppu; tagab ühissätete määruse artiklist 65 tuleneva kestuse nõude kolme aasta jooksul arvates lõppmakse tegemisest; teavitama viivitamata kirjalikult rakendusüksust kõigist esitatud andmetes toimunud muudatustest või asjaoludest, mis võivad mõjutada toetuse saaja kohustuste täitmist ja teavitama toetuse saamisest avalikkust vastavalt rakenduskava kohta sätestatud teavitusnõuetele.

Toetuse saajal on kohustus saavutada määruses seatud eesmärgid. Toetuse saaja peab tagama projekti abikõblikkuse perioodi lõppemise aastale järgneva teise majandusaasta lõpuks:

- a) lisandväärtuse kasvu vähemalt 15 protsenti;
- b) oma ekspordi müügitulu kasvu vähemalt 15 protsenti.

Ekspordi müügitulu saavutamine ei ole kohustuslik, kui toetuse saaja teadus- ja arendustegevuse kulud moodustavad vähemalt 25 protsenti toetatud projekti mahust.

Määruse §-s 22 sätestatakse rakendusüksuse kohustused ja õigused.

Rakendusüksus lähtub ÜSS2021_2027 sätestatud õigustest ja kohustustest ning määruses ammendavalt loetletud õigustest ja kohustustest.

8. peatükk. Aruannete esitamine ja toetuse maksmise tingimused

Määruse 8. peatükis kirjeldatakse, kuidas toimub toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamine ja toetuse maksmine.

Määruse §-s 23 kehtestatakse toetuse kasutamise seotud aruannete esitamise tingimused ja kord.

Toetuse saajal on kohustus esitada rakendusüksusele vahearuanne ja lõpparuanne. Täpsem aruandeperioodide kestus ja aruannete esitamise tähtaeg sätestatakse taotluse rahuldamise otsuses.

Vahe- ja lõpparuannete vormid kehtestab rakendusüksus ja teeb need kättesaadavaks e-toetuse keskkonna kaudu ning need aruanded esitab rakendusüksusele sama keskkonna kaudu toetuse saaja esindusõiguslik isik.

Rakendusüksusel on aega aruanded kinnitada või tagasi lükata kuni 30 tööpäeva. Ühtlasi on rakendusüksusel ka õigus nõuda aruande täiendamist ja parandamist ning nad võivad kaasata vahearuannete ja lõpparuande hindamiseks eksperte.

Vahearuanne sisaldab ellu viidud tegevuste kirjeldust koos saavutatud tulemustega.

Lõpparuanne sisaldab kogu projekti peamiste tegevuste kirjeldust ja teavet projekti väljundite ja tulemuste saavutamise kohta ning see esitatakse hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemisest. Lõpparuanne kajastab toetuse eluviimise terviklikku tegevusaruannet, kus toetuse saaja kirjeldab kogu projekti tegevusi ja töid, hindab tulemusi ja tegevuste edukust ja saavutatud eesmärgesid sh tegevuste kirjeldus, millega panustati „Eesti 2035“ põhimõtete ja näitajate saavutamisse lähtuvalt taotluses kirjeldatule. Lõpparuanne esitatakse 30 kalendripäeva jooksul projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemisest.

Rakendusüksusel on õigus täiendavalt nõuda projekti elluviimise järgse aruande esitamist kolme aasta jooksul projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemisest. Nimetatud aruande küsimise õiguse andmine rakendusüksusele on vajalik vahendite sihipärase kasutamise tuvastamiseks võimalike kahtluste korral. Aruande esitamine on kohustuslik juhul kui rakendusüksus seda nõuab.

Määruse §-s 24 sätestatakse toetuse maksmise tingimused.

Toetust makstakse, kui taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tulemused on saavutatud ja otsuses määratud tingimused täidetud. See ei käi grupierandi määrusega riigiabi projektide kohta – nende puhul makstakse toetust ühendmääruse § 27 lõike kohaselt. Tegelikud kulude alusel makstakse toetust ühendmääruse § 27 lõike 1 punkti 1 kohaselt, välja arvatud § 7 lõikes 6 nimetatud kaudsed kulud, millele makstakse toetust ühendmääruse § 28 lõikes 3 nimetatud lihtsustatud hüvitamisviisi alusel.

Dokumendid, mis on makse tegemise aluseks, esitab taotleja rakendusüksusele e-toetuse keskkonna kaudu üks kord kvartalis. Võimalikud puudused dokumentides tuleb parandada rakendusüksuse seatud tähtajaks, mis on kuni 10 tööpäeva. Maksetaotlus menetletakse ära 30 tööpäeva jooksul. Kuludokumentidena on määratud majandustehingu toimumist tõendavad dokumendid, sealhulgas arve, saateleht, tööde vastuvõtu akt ja leping. Kõik abikõlblikud kulud peavad olema põhjendatud, täitma määruse ja projekti eesmärgesid, olema läbipaistvad ja taotluses piisavalt detailselt kirjeldatud. Käibemaks on igal juhul ja igas olukorras abikõlbmatu.

9. peatükk. Finantskorrektsioonid ja vaided

Peatükis sätestatakse finantskorrektsioonide tegemise alused ja vaide esitamisega seonduv.

Määruse §-s 25 kohaselt juhindutakse finantskorrektsiooni otsuse tegemise ÜSS2021_2027 ja ühendmääruses sätestatust. Näiteks kohaldatakse finantskorrektsioone juhul, kui;

- a) toetuse saaja on teinud mitteabikõlblikke kulutusi,

- b) on ilmnunud, et toetust ei ole kasutatud eesmärgipäraselt või
- c) toetuse saaja on jätnud saavutamata projektis lubatud tulemused.

Osaline või täielik tagasimaksmise nõue tehakse, kui kulu ei ole abikõlblik, toetuse saaja on taotlemisel või projekti elluviimisel esitanud ebaõiget teavet või teave on jäetud esitamata, toetuse saaja on jätnud osaliselt või täielikult täitmata toetusega kaasneva kohustuse, ilmneb asjaolu, mille korral taotlust ei oleks rahuldatud või toetuse saaja suhtes on algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlus.

Üldjuhul võib toetuse tagasinõude otsuse teha kolme aasta jooksul alates toetuse saaja viimase kohustuse täitmise lõppemisest. Juhul kui riigiabi andmist korraldavast õigusaktist tuleneb teisiti, rakendatakse selle õigusakti nõudeid. Näiteks, ebaseadusliku, väärkasutatud või ühisturuga kokkusobimatu riigiabi andmise korral võib toetuse tagasinõudmise otsuse teha kümne aasta jooksul pärast toetuse saajale toetuse eraldamist. Toetuse tagasimaksmiseks on aega 60 kalendripäeva alates finantskorrektsiooniotsuse kehtima hakkamisest.

Ebaseadusliku, väärkasutatud või ühisturuga kokkusobimatu riigiabi, sealhulgas VTA andmise korral võib toetuse tagasinõudmise otsuse teha kümne aasta jooksul pärast toetuse saajale toetuse eraldamist. Tagasinõudmisel järgitakse konkurentsiseaduse¹⁸ §-s 42 sätestatud.

Määruse §-s 26 sätestatakse vaide esitamise ja menetlemise kord. Rakendusüksuse toimingute või otsuse peale esitatakse enne halduskohtusse kaebuse esitamist vaide rakendusüksusele vastavalt ÜSS2021_2027 §-le 31. Vaide lahendab haldusmenetluse seaduses sätestatud korras rakendusüksus. Vaidemenetlusega seotud teave, dokumendid ja vaideotsus toimetatakse vaide esitajale kätte elektrooniliselt.

3. Määruse vastavus EL-i õigusele

Käesoleva määruse aluseks on ÜSS2021_2027 ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused.

Käesolev määrus on kooskõlas ka ÜSS2021_2027 aluseks olevate järgmiste Euroopa Liidu määrustega:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi;
- Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes;
- Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks.

4. Määruse mõjud

Määrus mõjutab otseselt „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027“ poliitikaeesmärgi 1 „Nutikam Eesti“ erieesmärgi nr 3 „VKE-de kestliku majanduskasvu ja konkurentsivõime tõhustamine ning VKE-des töökohtade loomine, muuhulgas tootlike investeeringute kaudu“, väljundite ja tulemuse saavutamist.

---

¹⁸ [RT I, 23.11.2022, 3](#)

Määrus panustab riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ sihtidesse ja aluspõhimõttesse, edendades horisontaalselt soolise võrdõiguslikkuse, võrdse kohtlemise, ligipääsetavuse, keskkonnanahoiu ning tasakaalustatud regionaalse arengu põhimõtteid. Projekti kooskõla strateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega on projektivalikul üks hindamiskriteeriume, samuti aitavad kooskõla selle strateegia sihtide ja aluspõhimõtete tagada nõuded taotlejale ja projektile. Taotleja kohustus on kirjeldada, kas ja kuidas panustavad projekti tegevused „Eesti 2035“ sihtidega seotud horisontaalsetesse põhimõttesse ja täpsemini määratud valdkondadesse, ning arvestada eelnevaga projekti rakendamisel.

Projektiaruannetes kirjeldab toetuse saaja „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega seotud horisontaalsete põhimõtete edendamiseks ellu viidud tegevusi ja tegevuste tulemusi.

Määruse jõustumine võimaldab Eesti väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatele terviklikult läbimõeldud arenguplaani alusel teostada arendustegevusi. Makromajanduslikult kasvab Eesti ettevõtjate loodav lisandväärtus ning paraneb müügitulu ning seeläbi kasvab konkurentsivõime. Määrus aitab otseselt saavutada majandusarengu suurt eesmärki jõuda tootlikkusele 110%ni EL-i keskmisest aastaks 2025. Samuti parandab määrus nende ettevõtjate arenguvõimalusi, mis asuvad väljaspool Harjumaad ja Tartu linna.

Projektide elluviimise tulemusena saab Eestis olema rohkem ettevõtjaid, mis oma arengut terviklikult juhivad, on innovaatilised ja loovad suuremat väärtust ühiskonnale laiemalt.

Sekkumise riskihindamise tabel on esitatud lisan 5.

Määruse mõju horisontaalsetele põhimõtetele

1. Sooline võrdõiguslikkus, võrdsed võimalused ja ligipääsetavus

Projektidel on eeldatav positiivne mõju eri vanuses, rahvusest ja erivajadusega inimestele võrdsete võimaluste loomisele ja soolise võrdõiguslikkuse edendamisele. Toetatavate tegevuste kavandamisel arvestatakse ligipääsetavuse / universaalse disaini¹⁹ põhimõtteid ja seatakse eesmärgiks lahenduste loomine, mis on kättesaadavad kõigile kasutajarühmadele ning arvestavad nende vajaduste ja ruumi eripäraga ja sealjuures ei võimenda elanike segregatsiooni.

Projektide ettevalmistamisel on soovituslik jälgida naiste ja meeste võrdseid võimalusi juurdepääsul ressurssidele, sh aeg, informatsioon, võrgustikud.

Soolise võrdõiguslikkuse analüüsimiseks on abiks järgmised küsimused:

- 1) kas ja kuidas ettevõtja edendab naiste ja meeste võrdõiguslikkust organisatsioonis?
- 2) kas ja kuidas ettevõtja panustab naiste kui meeste tööelu kvaliteedi tõstmisesse (nt töösuhted, töötingimused, töökeskkond, tööohutus ja töötervishoid)?
- 3) kas ja kuidas ettevõtja tegeleb soolise palgalõhe vähendamisega organisatsioonis?
- 4) kas ja kuidas ettevõtja panustab soolise segregatsiooni vähendamisse ning soodustab nii naiste kui meeste karjääri- ja koolitusvõimalusi jms?
- 5) kas ja kuidas ettevõtja soodustab töö- ja pereelu ühitamist?"
- 6) kas toote või teenuse tutvustamiseks tootenäidiste ja turundusmaterjali valmistamisel jälgitakse soolise võrdõiguslikkuse põhimõtteid (nt välditakse soostereotüüpe)?

---

¹⁹ [Universaalset disaini](#) määratletakse enamasti kui toodete ja keskkondade kujundamist nii, et need oleksid võimalikult suures ulatuses kasutatavad kõigile inimestele, ilma et oleks vaja kohandamist või spetsiaalset disaini.

Vähemusrühmadele võrdsete võimaluste tagamise analüüsimiseks on abiks järgmised küsimused:

- 1) kas ja milliseid tegevusi on ettevõtja kavandanud mitmekesisuse edendamiseks organisatsioonis?
- 2) kas ja kuidas ettevõtja tagab, et toetatavate tegevuste elluviimisel kedagi ei seataks ebasoodsamasse olukorda tema vanuse, keele, usulise või muu veendumuse, etnilise või rahvusliku päritolu, tervise, puude, seksuaalse sättumuse või muu isikuga seotud põhjuse tõttu?
- 3) kas toote või teenuse tutvustamiseks tootenäidiste ja turundusmaterjali valmistamisel jälgitakse võrdse kohtlemise põhimõtteid?

Ligipääsetavus tähendab kogu elanikkonna kaasatust elu- ja infokeskkonda, mis tähendab, et kõikidele inimestele, olenemata nende vanusest või tervislikust seisundist, on tagatud võrdsed võimalused ühiskonnaelust osa võtta. Ligipääsetavuse all võib mõista füüsilise ruumi, info ja teenuste ligipääsetavust. Tööandja peab võimalusel ja vajadusel rakendama asjakohaseid meetmeid, mis võimaldavad puudega inimesele nii virtuaalselt kui ka füüsiliselt ligipääsu töökohale ja tööks vajalikele tegevustele ning koolitustel osalemisele.

Üldplaanis võib ligipääsetavuse jagada:

- a) füüsiliseks keskkonnaks, kuhu alla kuuluvad hooned, teetaristu ja transport, ning
- b) info ja teenuste valdkonnaks, mille alla liigituvad e-keskkonnad ja meedia, ning nende mõlema kombinatsioonist oleneb hariduse, turismi, kultuuri ja spordi ning hädaabiteenuste ligipääsetavus.

Ligipääsetavuse tagamine on iseäranis oluline neljale peamisele puudeliigile ehk liikumis-, kuulmis-, nägemis- ja intellektipuue. Samas saavad kasu keskkonna ja teenuste sihtrühma põhisest kujundamisest ka lapsed ja eakad ning näiteks ajutise traumaga inimesed. Füüsiline keskkond tuleb projekteerida ja ehitada kooskõlas ehitusseadustikuga ning järgida ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel 3. juunil 2018. a kehtestatud määrusest nr 28 „Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele“. Ligipääsetavuse mõõdik on ligipääsetavuse näitaja.

Ligipääsetavuse analüüsimisel on abiks järgmised küsimused:

- 1) kas ettevõtja toote või teenuse arendamisel rakendatakse kaasava disaini põhimõtteid?
- 2) kas ettevõtja toote või teenuse arenguplaan sisaldab tegevusi ligipääsetavuse tagamiseks kõigi nelja peamise erivajadusega (liikumis-, kuulmis-, nägemis- ja intellektipuue) inimestele?

Põhiõiguste harta ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga riive puudub, täpsemalt kajastatud artiklite lõikes vastavas määruse lisas (lisa 4).

2. Regionaalareng

Vajadus on mõju suunamiseks ehk tagada eri piirkondade suurem panus riigi terviklikku majanduskasvu ning soodustada, et ettevõtete võimalused tegutsemiseks ja arenguks ning inimeste võimalused saada tasuvat tööd oleks eri piirkondade lõikes tagatud ühtlasemalt.

Regionaalarengu mõõdik on väljaspool Harjumaad loodud SKT elaniku kohta EL 27 keskmisest. Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis on lisaks seatud eesmärk, mille kohaselt vähemalt 40% üldisemate poliitikaeesmärkide „Nutikam Eesti“ ja „Rohelisem Eesti“ ettevõtlusmeetmete toetusest tuleks suunata väljapoole Tallinna ja Tartu piirkonda.

Sekkumine on suunatud ettevõtjatele, kes tegutsevad väljaspool Tallinna linna, Harjumaad ja Tartu linna. Sihtpiirkonnas tegutsevate ettevõtjate puhul võib oletada väiksemat võimekust omafinantseeringu katmisel. Samuti on oluline panustada viidatud TAIE mõõdiku täitmisesse.

3. Keskkond ja kliima

Sekkumisest on võimalik toetust taotleda ettevõtja arendustegevusteks ning seeläbi saavutada lisandväärtuse kasv ettevõtetes. Sekkumine panustab ennekõike alamsihi „Eesti majandus on uuendusmeelne ja teadmispõhine“ väljundite ja tulemuste saavutamisse.

Seega, sõltuvalt projektivalikutest võib toetus panustada kliimamuutuste leevendamisesse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamisesse. Toetuse andmisel järgitakse põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“.

Ettevõtja saab arenguplaani koostamisel lähtuda järgmistest küsimustest:

- 1) kas ettevõtja arenguplaan mõjutab kasvuhoonegaaside heidet?
- 2) kas ettevõtja arenguplaan arvestab kliima muutumisega – üleujutused, tormid, põud, ekstreemne külm?
- 3) kas ettevõtja arenguplaan mõjutab looduskeskkonda, sh õhku, vett, pinnast, taimestikku ja loomastikku?
- 4) kas ettevõtja arenguplaan mõjutab jäätmete tekke või taaskasutamise suurenemist või vähenemist?
- 5) kas ettevõtja arenguplaan mõjutab inimeste keskkonnateadlikkust, -hoiakuid, -käitumist või -väärtusi?

Põhiõiguste harta ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga riive puudub, täpsemalt on seda teemat kajastatud nimetatud dokumentide artiklite kaupa määruse lisas 4.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse raames antava ELi toetuse eelarve on 17 540 000 eurot, millele lisandub taotleja 30% omafinantseering ehk 7 517 143 eurot. Käesoleva määruse rakendamisega ei kaasne tulusid ega lisakulusid. Määruse rakendamiseks vajalikud tegevused viib ellu rakendusüksus.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, see tähendab kolmandal päeval pärast selle Riigi Teatajas avaldamist.

7. Määruse kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu väljatöötamisse kaasati Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus. Eelnõu esitati kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi kaudu Rahandusministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Riigi Tugiteenuste Keskusele, perioodi 2021–2027 seirekomisjonile ja Euroopa Komisjonile.

Määrus esitati arvamuse avaldamiseks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtete Assotsiatsioonile, Maakondlike Arenduskeskuste Võrgustikule ning TAIE juhtkomisjonile.

Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkustega, ülejäänud kooskõlastajad kooskõlastasid eelnõu vaikimisi. Riigi Tugiteenuste Keskus esitas oma tähelepanekud eelnõu koostajale väljaspool eelnõude infosüsteemi.

Eelnõu kooskõlastuskäik on eelnõude infosüsteemist kättesaadav aadressil: <https://eelnoud.valitsus.ee/main/mount/docList/5a770fb9-03e1-4f71-9f97-350ae70e1d3d>.

Toetuse andmise parandatud tingimuste eelnõu ja seletuskiri esitati enne ministri poolt allkirjastamist Rahandusministeeriumile veel kord läbivaatamiseks. Märkustega arvestamise tabel on lisatud seletuskirjale.

Lisad:

Lisa 1 Märkustega arvestamise tabel.

Lisa 2 Toetusmeetme, riigi pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtide ning ühissätete määruse artiklis 9 nimetatud horisontaalsete põhimõtete vaheliste seoste analüüs

Lisa 3 Analüüs põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ seisukohast (DNSH analüüs)

Lisa 4 Põhiõiguste harta ja PIK arvestamise kontroll-leht (eraldi fail)

Lisa 5 Riskihindamise tabel (eraldi fail)

Märkustega arvestamise tabel

Märkuse/kommentaari esitaja	Arvestatud/mitte arvestatud
Kliimaministeerium	
Kooskõlastas märkusteta.	
Rahandusministeerium	
Eelnõu § 1 lg 6 punktid 4 ja 5: selguse ja järjepidevuse huvides peaks need lõiked kokku panema ning viitama § 5 lg 1 punkti 3 tegevustele nt nii: „määruse § 5 lõike 1 punktis 3 nimetatud tegevuseks antav toetus on teadus- ja arendustegevuse (edaspidi TA tegevus) projektidele antav abi üldise grupierandi määruse artikli 25 mõistes või väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele antav innovatsiooniabi üldise grupierandi määruse artikli 28 tähenduses ning sellele kohaldatakse nimetatud määruses ja konkurentsiseaduse §-s 34 ² sätestatud või vähese tähtsusega abi ning sellele kohaldatakse vähese tähtsusega abi määruses ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatud“. Seletuskirjas tuleks sel juhul selgitada, millised § 5 lg 4 tegevused kuuluvad üldise grupierandi määruse artikli 25 ja millised artikli 28 alla.	Arvestatud. Paragrahvi 1 lõiget 6 (muudetud numeratsioonis § 2 lg 1 p 3) on täiendatud.
Eelnõu § 1 lg 8: välja tuleb jätta tekst „grupierandiga hõlmatud abi“, kuna § 1 lg 6 punktis 1 on kirjas, et edaspidi viidatakse komisjoni määrusele (EL) nr 651/2014 kui „üldisele grupierandi määrusele“.	Arvestatud.
Eelnõu § 6 lg 3 punkt 1: teksti lõppu tuleb lisada „ja üldise grupierandi määruse artikli 25 lõike 3 punktile a“, kuna arvestada tuleb ka üldise grupierandi määruse piirangutega.	Arvestatud.
Eelnõu § 17 lg 2: tuleb lisada punkt 3 „asjaolu, et toetus on riigiabi või vähese tähtsusega abi“. Selline nõue on sätestatud konkurentsiseaduse § 33 lõikes 44 (vähese tähtsusega abi kohta) ja § 342 lõikes 21 (riigiabi andmisel üldise grupierandi määruse alusel).	Arvestatud.
Eelnõu § 20 lg 3: lause lõppu tuleb lisada järgmine tekst „või on vastuolus riigiabi reeglitega“. Seletuskirjas on selline selgitus küll olemas, aga vajalik on see sätestada ka määruses.	Arvestatud.
Seletuskiri: selgituses § 5 lõigete 2-6 kohta (lk 6) on tehniline viga – viidata tuleb lõike 1 tegevustele (praegu viide lõike 2 tegevustele).	Arvestatud.
Seletuskiri: selgitusse § 6 kohta tuleb lisada nt selline tekst „Kulusid, mis ei ole abikõlblikud üldise grupierandi määruse artiklite 25, 28, 29	Arvestatud.

<p>või 31 alusel võib katta vähese tähtsusega abi määruse alusel.“ Selgituse lisamine on vajalik, kuna mitte kõik §-s 6 toodud kulud ei ole abikõlblikud üldise grupierandi määruse vastavate artiklite alusel – nt eelnõu § 6 lg 2 punktis 1 nimetatud „protsessiarenduse nõustamisteenuse sisseostmise kulu“.</p>	
<p>Lisaks informeerime, et alates 01.01.2024 hakkab kehtima komisjoni uus vähese tähtsusega abi määrus (hetkel eelnõu staadiumis), millega tõstetakse vähese tähtsusega abi ülemmäära vähemalt 300 000 euronit ning kaotatakse 100 000 euro ülempiir maanteetranspordiettevõtjate puhul. Seega tuleb pärast 2024. a algust käesolevat määrust muuta.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>
<p>Juhime tähelepanu, et eelnõus ja seletuskirjas esineb palju kirjavigu – dokumentidele tuleb tagada keeleline korrektuur.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu läbib enne jõustumist keeletoimetuse.</p>
<p>Eelnõust on puudu meetmete nimekirja väljundnäitaja „Toetustega toetatavad ettevõtjad“, millesse toetuse andmine samuti panustab. Eelnõu § 3 lõiget 3 tuleb vastavalt täiendada. Kõik toetusele kohalduvad näitajad peavad olema eelnõus esitatud ning eraldi struktuuritoetuste registrisse sisestatud.</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>Eelnõu § 1 lg 3: tavaliselt on piiratud sihtpiirkonnad ära linnapiirkondadega, näiteks Tartu linnapiirkonnana käsitatakse Tartu linna asustusüksusena, Tartu linna Märja alevikku, Luunja valla Lohkva küla, Veibri küla, Kambja valla Soinaste küla, Tõrvandi alevikku, Össu küla, Ülenurme alevikku ning Tartu valla Raadi alevit. Siin on aga piiritletud „Tartu linn ja sellega vahetult piirnevad kohaliku omavalitsuse üksused“. Kas seekord on põhjendatud, et näiteks Elva vald, Nõo vald jt on täies mahus ka veel täiendavalt välistatud? Kuna Tartu välistust mitteametlikus kooskõlastusringis Rahandusministeeriumile esitatud eelnõu versioonis veel ei olnud, siis ei saanud seda ka varem küsida.</p>	<p>Arvestatud. Lähtudes VV tegevusprogrammist ja sellega seonduva analüüsi ettevalmistamise käigus kavandatust, on käesolev toetusmeede kujundatud regionaalsena.</p> <p>Toetuse sihtpiirkonnana määrati Harjumaa ja Tartu linn. Arvestades asjaolu, et Tartu linna ümbritsevad omavalitsused hõlmavad pea kogu Tartu maakonna, oleks algselt kavandatud sihtpiirkond olnud liiga piirav. Sihtpiirkonna määramine küla või asula täpsusega oleks menetluslikus mõttes asjatult keerukas.</p> <p>Määrust ja seletuskirja on vastavas osas täpsustatud.</p>
<p>Eelnõu § 2 lg 7 on kirjas: „Toetuse andmise tulemusel peavad kahe aasta jooksul pärast projekti lõppu võrrelduna projekti algusaastaga olema täidetud järgmised tingimused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kasvama toetust saanud ettevõtja lisandväärtus minimaalselt 15 protsenti; 2) kasvama toetust saanud ettevõtja ekspordi müügitulu minimaalselt 15 protsenti. <p>Ettepanek selguse huvides kasutada 1. punkti järel semikooloni asemel sõna „ja“, et oleks</p>	<p>Arvestatud.</p>

üheselt mõistetav, et täidetud peavad olema mõlemad toodud tingimused.	
Eelnõu § 23 on paigast läinud joendus, palun korrigeerida.	Korrigeeritud.
Eelnõu „5. Määruse kooskõla seirekomisjoni valikukriteeriumitega“: kogu peatükk tuleb eemaldada. Valikukriteeriumid on kirjeldatud määruse §-is 15. Õigusakti üldine kooskõla valikukriteeriumitega esitatakse käskkirja puhul, kuna käskkiri ise on oma olemuselt taotluse rahuldamise otsus ehk projekt.	Arvestatud. Peatükk eemaldatud.
Seletuskiri lk 1 lõik 2: „Määruse eelnõu (edaspidi määrus) abil viiakse ellu „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027“ (edaspidi rakenduskava) poliitikaeesmärgi 1 „Nutikam Eesti“ erieesmärgi nr 3 „VKE-de kestliku majanduskasvu ja konkurentsivõime tõhustamine ning VKE-des töökohtade loomine, muuhulgas tootlike investeeringute kaudu“ meetme nr 21.1.3.1 „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeeringute soodustamine“ sekkumise „Ettevõtte arenguprogramm light“ elluviimiseks toetuse andmist.“ Lõigu sõnastus tuleb ühtlustada eelnõu sõnastusega ja peab olema järgmine: „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027“ (edaspidi rakenduskava) poliitikaeesmärgi 1 „Nutikam Eesti“ erieesmärgi (a)(iii) „VKE-de kestliku majanduskasvu ja konkurentsivõime tõhustamine ning VKE-des töökohtade loomine, muu hulgas tootlike investeeringute kaudu“ meetme nr 21.1.3.1 „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeeringute soodustamine“ sekkumise nr 21.1.3.13 „Ettevõtte arenguprogramm light“ elluviimiseks toetuse andmist.“	Arvestatud.
Seletuskiri lk 2 lõigus 3 on kirjas: „Poliitikaeesmärgi „Nutikam Eesti“ erieesmärgi nr 3 „VKEde kestliku majanduskasvu ja konkurentsivõime tõhustamine ning VKEdes töökohtade loomine, muu hulgas tootlike investeeringute kaudu“ meetme „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeeringute soodustamine“ EL toetuse eelarve on 138 690 000 eurot, millest käesoleva sekkumise eelarve on 17,54 miljonit eurot Euroopa Liidu vahenditest.“	Arvestatud.

<p>Lõigu esimene pool dubleerib eelmises lõigus esitatud infot, seda ei ole vaja korrata. Lõik tuleks sõnastada järgmiselt: „Meetme „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeeringute soodustamine“ ELi toetuse eelarve on 138 690 000 eurot, millest käesoleva sekkumise eelarve on 17,54 miljonit eurot Euroopa Liidu vahenditest.“</p>	
<p>Seletuskiri ptk 6: viidatud on taotleja omafinantseeringule 30% summas 5 262 000 eurot. See summa ei ole õige, sest arvatud on lihtsalt EL toetuse summast 30%, nii aga ei arvestata meetme mahtu. Kui 17 540 000 eurot on 70%, siis 30% = 7 517 143 eurot ehk kokku 25 057 143 eurot. 30% tuleb arvestada kogumahust, mitte ühest komponendist. Mitteametlikul kooskõlastusringil käinud eelnõus olid arvutused korrektsed.</p>	<p>Arvestatud. Summad korrigeeritud.</p>
Riigi Tugiteenuste Keskus	
<p>Eelnõu § 3 lõige 7 näeb toetatud projektile ette kaks tingimust, mis peavad olema kahe aasta jooksul pärast projekti lõppu täidetud. Seletuskirjast võib järeldada, et oluline on vähemalt 1 kriteeriumi täitmine (lisandväärtus peab olema kasvanud minimaalselt 15%) ning selgitatakse, et „seega on üks kohustuslik tulemus, mille ettevõtja peab saavutama ja teine valikuline, üks kahest“. Tulenevalt eeltoodust ei vasta eelnõu § 3 lõige 7 sõnastus seletuskirjas kirjeldatud olukorrale. Soovitame § 3 lõige 7 punkt 2 sõnastada viisil, mis annab taotlejale selge arusaama, kas ja millal see kriteerium kohaldub. Samuti tekib seletuskirja alusel küsimus, kas kriteerium „eksporti müügitulu“ kohaldub siiski kõigile projektidele sõltumata toetatavast tegevusest või üksnes juhul, kui ettevõtja kulud teadus- ja arendustegevusele ei moodusta toetatud projekti mahust vähemalt 25%. Palume eelnõus teha vastavasisulised korrektuurid.</p>	<p>Arvestatud. Sõnastust täpsustatud.</p>
<p>Eelnõu § 5 lõige 1 punkt 1 ja § 5 lõige 2 kordavad sisuliselt tegevusi. Korraldusametuse ettepanek on lühendada lg 1 p 1 toodud tegevuse kirjeldust ja vältida dubleerimist.</p>	<p>Arvestatud. Sõnastust lühendatud.</p>
<p>Eelnõu § 5 lõige 1 punkt 5 näol on lisatud uus toetatav tegevus, milleks on ettevõtja arenguks vajalike seadmete soetamine. Palun lisada seletuskirja näidetena, millised seadmeid võib soetada (nt kas see peab olema seotud tootarendusega või saab asendada juba amortiseerunud seadmeid) ning lisada juurde selgitada, et tegemist ei ole seadmete puhul</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja vastavasisuliselt täiendatud.</p>

<p>sellise taristuga, mis vajaks kliimakindluse tagamise hindamist lähtuvalt ühissätete määruse artiklist 73 lg 2 p (j).</p>	
<p>Eelnõu § 5 lõige 3 punkti 5 kohaselt toetatakse kestliku ärimudeli väljatöötamist ja juurutamist. Palun täpsustada seletuskirjas, mida tähendab kestlik ärimudel, avades mõiste sisu.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja täiendatud.</p>
<p>Eelnõu § 5 lõige 7 viitab kohustusele toetada tegevust, mis vastab keskkonnavalastele õigusaktidele, seega peaks taotleja taotlust esitades ka kinnitama vastavust keskkonnavalastele õigusaktidele. Ettepanek on lisada vastav täiendus §-i 11.</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>Palume pöörata tähelepanu eelnõu § 9 lõikele 1, milles nähakse ette keskmise müügitulu nõue, mida kontrollitakse majandusaasta aruannete põhjal. Juhime tähelepanu, et praktikas tuleb ette olukordi, kus ettevõtjal võib müügitulu olla saavutatud kuid majandusaasta aruanne on taotluse esitamise hetkel lõpuni kinnitamata või esitamata. Seetõttu soovitame kaaluda võimalusi, kas ettevõtjal on TAT alusel võimalik müügitulu objektiivselt tõendada ka muul viisil kui majandusaasta aruande kaudu ning kui jah, siis täiendada eelnõu sõnastust.</p>	<p>Mittearvestatud. Analüüsisime olukorda ja esitatud ettepanekut ning jääme kavandatud nõude juurde. Ettevõtjal on võimalik majandusaasta aruanne kinnitada ja esitada seaduses ettenähtud tähtajast varem.</p>
<p>Eelnõu § 11 punkti 14 kohaselt peab taotleja kinnitama, et projekti elluviimisel järgitakse „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtet keskkonnavalaste märkide saavutamiseks ning arendatavad tooted ja teenused ei kahjusta bioloogilist mitmekesisust ega ohusta ökosüsteemi. Lisandunud on täiendus, et arendatavad tooted ja teenused ei tohi kahjustada bioloogilist mitmekesisust ega ohustada ökosüsteemi. Lisatud täpsustus on juba kaetud „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, kuna üheks keskkonnavalaste määrgiks, millele majandustegevus ei tohi kahju tekitada, on elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine. Ettepanek on see täiendus ära jätta, kuna vältima peab kahju kõikidele keskkonnavalaste märkidele.</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>Eelnõu § 14 käsitleb taotleja, taotluse nõuetele vastavust. § 14 lõikega 3 nähakse ette taotluse rahuldamata jätmise alused, mis sisalduvad ühendmääruse §-s 8 lõigetes 2 ja 3. Taotluse või taotleja nõuetele mittevastavuse korral tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus. Seetõttu tuleb eelnõu § 14 lõike 3 sõnastus muuta – „Taotluse või taotleja mittevastavaks tunnistamise korral teeb rakendusüksus</p>	<p>Arvestatud. Ühendmääruse kohaldamisele taotluste menetlemisel on viidatud § 1 lõikes 7, mistõttu määruses ei taasesitata rohkem ühendmääruse sätteid. Paragrahvi 14 lõike 3 kohaselt jäetakse taotlus rahuldamata taotlust sisuliselt hindamata, kui taotleja või taotlus ei vasta määruses sätestatud nõuetele.</p>

<p>vastavalt ühendmääruse § 8 lõikele 2 või 3 taotluse rahuldamata jätmise otsuse“. Teine alternatiiv on tõsta see säte eelnõu § 18 „Taotluse rahuldamata jätmise tingimused ja kord“, mis hetkel käsitleb vaid eelarve rahalist mahtu ületavate projekti rahuldamata jätmist.</p>	
--	--

Toetusmeetme, riigi pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtide ning ühissätete määruse artiklis 9 nimetatud horisontaalsete põhimõtete vahel vaheliste seoste analüüs

„Eesti 2035“ siht	Horisontaalsed põhimõtted
<p>Eesti majandus on uuendusmeelne ja teaduspõhine</p>	<p>Võrdsed võimalused (sh diskrimineerimise vältimine)</p>
	<p>Sekkumise tasemel otsene seos puudub. Sekkumine on eelkõige suunatud väiksematele ettevõtjatele, kel tekib toetuse rahast võimalus muu hulgas kasvatada ettevõtja juhtimiskvaliteeti, sealhulgas pidades silmas võrdseid võimalusi. Sekkumise tulemusena võib ettevõtja saada uue teadmise või toote, mis aitab kasvatada ettevõtja konkurentsivõimet. Sekkumise tasemel on võimalik tagada, et teavitustöö käigus kaastakse kõiki huvigruppe ning kõiki taotlus koheldakse võrdselt.</p> <p>Sekkumise käigus toetatud projektid võivad kaudselt panustada erinevate ühiskonnagruppide võimalustesse osaleda tööelus ja elukestvas õppes ning tegeleda ettevõtlusega, juhul kui projektide sisuks on uute tehnoloogiate, teenuste ja toodete väljatöötamine, mis selliseid võimalusi pakuvad. Vastava hinnangu annab iga taotleja projekti taotluses.</p> <p>Panus „Eesti 2035“ näitajasse: hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik</p>
	<p>Sooline võrdõiguslikkus</p>
	<p>Valdkonna suurim väljakutse on naisettevõtjate väike osakaal, samuti on naised pigem väikeettevõtjad. Seda tingib mitu tegurit, muu hulgas kogevad naisettevõtjad rohkem raskusi raha ja kapitali hankimisel.</p> <p>Meetmest jagatakse toetust eelkõige väikeettevõtjatele, et ellu viia oma arenguplaan, arvestades ühtlasi personali alaseid väljakutseid. Toetusmeetme teavitustegevustes pööratakse tähelepanu just naistettevõtjate kaasamisele ja julgustatakse neid taotlema.</p> <p>Ettevõtja koostatav arenguplaan võib samuti kindlaks teha ja kavandada arenguvõimalusi naiste suuremaks kaasamiseks ettevõttes. Ka sekkumise abil toetatud projektides võib olla puutumus soolise võrdõiguslikkuse teemadega, asjakohane hinnang antakse projekti-taotluses.</p> <p>Toetus on suunatud eeskätt väikestele ettevõtjatele, kes saavad toetuse tulemusel realiseerida oma arenguplaani, arvestades ühtlasi personali alaseid väljakutseid. Arvestades toetuse mahtu ja seda, et eesmärk ei ole toetada uute ettevõtete loomist, ei ole võimalik paraku lahendada asjaolu, et Eestis on vähe naiste loodud ja juhitud ettevõtteid. Toetusmeetme teavitustegevuse abil on aga võimalik parandada naisettevõtjate teadlikkust võimalikest toetusmeetmetest ja julgustada naisettevõtjaid taotlema. Ettevõtja koostatav arenguplaan võib samuti kindlaks teha ja kavandada arenguvõimalusi naiste suuremaks kaasamiseks.</p> <p>Panus „Eesti 2035“ näitajasse: soolise võrdõiguslikkuse indeks</p>

Ligipääsetavus

Sekkumisel on kaudne seos ligipääsetavusega, ennekõike toetusega loodevate erasektori teenuste ja toodetega, mida kirjeldatakse taotluses. Toetuse taotlemise keskkond lähtub universaalse disaini põhimõtetest ja ligipääsetavusest ning selle eest vastutab rakendusüksus.

Panus „Eesti 2035“ näitajasse: **ligipääsetavuse näitaja**

Regionaalne tasakaalustus

Sekkumisel on otsene toetav mõju regionaalse tasakaalustamise saavutamiseks – toetuse tegevuste elluviimisel arvestatakse piirkondade vaheliste erinevuste vähendamise, kuna toetuse rakendamise kitsam piirkond on just sellest lähtudes valitud, et aidata kaasa mahajäänud piirkondade arendamisele.

Regionaalses vaates on lahendamist vajav põhiprobleem suur piirkondadevaheline erinevus ettevõtete konkurentsivõimes ning kapitali ja oskustööjõu kättesaadavuses. Oluline on, et ettevõtete võimalus tegutseda ja areneda ning inimestel võimalus saada tasuvat tööd oleks eri piirkondades tagatud ühtlasemalt. Sekkumise panust regionaalsete erisuste vähendamisse mõõdetakse näitajaga „Väljaspool Harjumaad loodud SKT elaniku kohta EL 27 keskmisest“.

Ettevõtete tootlikkus (SKT hõivatu kohta ostujõu pariteedi alusel) on märkimisväärselt suurem piirkondades, kus paiknevad suuremad linnad, ulatudes 2020. a seisuga Harjumaal 102%-ni ELi keskmisest, jäädes seevastu nii Lääne-, Kirde- kui ka Kesk-Eesti piirkonnas kõigest 51–56% vahele ning viies maakonnas lausa alla 50% (madalaim Saaremaal 45%). Endiselt lähenevad ELi keskmisele kõige kiiremas tempos Põhja- ja Lõuna-Eesti. Ülejäänud NUTS3 piirkondade lähenemine on aastatel 2018–2020 olnud aeglasem ega ole olnud järjepidev, Kirde-Eesti näitaja on koguni 5% võrra ELi keskmisest kaugenenu. Erandiks on siiski mitu maakonda, kus SKT hõivatu kohta on lähenenud ELi keskmisele kiiremas tempos, nt Põlva, Võru ja Viljandi maakonnas – neis on kahe aastaga lähenenud ELi keskmisele enam kui 7%.

Ettevõtete suutlikkuses lisandväärtust luua on piirkondlikud erinevused paaril viimasel aastal mõnevõrra vähenenud. Kui 2018. aastal ulatus keskmine lisandväärtus 20+ töötajaga ettevõtetes 1588 eurost Lääne-Eestis 3538 euronni Ida-Virumaal, siis 2020. aastaks oli see lõhe Põhja-Eestis vähenenud 1663 ja 3072 euro vahele. Paraku, piirkonniti on ühtlasemate näitajateni jõutud ennekõike Ida-Virumaa ettevõtete lisandväärtuse vähenemise tõttu. Tuleb ka arvestada, et nendes näitajates ei kajastu piirkondlikus ettevõtluses olulist rolli mängivad mikro- ja väikeettevõtted.

Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020 ettevõtlus- ja innovatsioonitoetuste tulemuslikkuse hindamise (edaspidi *hindamine*) põhijäreldus oli, et toetused jagunevad piirkonniti ebavõrdselt ja seeläbi suurendavad piirkondlikke erinevusi. Samas tõdeti, et „*seejuures ei tähendaks see regiooniti erinevate toetuste väljaarendamist, vaid senisest suuremat tähelepanu ettevõtte elukaarel põhinevale lähenemisele, et tagada arenguvõimalused ka väiksema võimekusega*

ettevõtjatele.“ Hindamisel detailsemat regionaalset analüüsi ei tehtud: „*analüüs ja statistiline üldistus detailsemal regionaalsel (nt üksikute maakondade) tasandil sekkumise tegevuste kaupa ei ole võimalik seoses piiratud vaatluste ehk vähese toetatud ettevõtete arvu tõttu. Arvestada tuleks ka sellega, et ettevõtted võivad tegutseda rohkem kui ühes maakonnas, samuti võib registreeritud tegevuskoha aadress erineda ettevõtte majandustegevuse asukohast. Detailsema regionaalse analüüsi läbiviimisel võib sellisel juhul hindamisel kasutatavat valimit kitsendada, jättes hindamisest välja selliste tegevusalade ettevõtted, mis suure tõenäosusega võivad tegutseda rohkem kui ühes piirkonnas.*“ Samas, hindamise käigus kogutud toetuse saajate tagasiside põhjal hindasid 61% toetuse mõju regionaalsele arengule toetavaks.

2022. aastal tehtud analüüsi andmete põhjal anti 45% toetustest Harjumaale, 16% Tartumaale, 22% teistesse maakondadesse ning 17% olid üle-eestilised ja maakondade vahelised projektid. Eeldades, et riiklikud üle-eestilised ja maakondade vahelised projektid jaotuvad sarnaselt ülejäänud projektidega, viidi maakondlikult määratletud projektidest 54% ellu Harjumaal, 19% Tartumaal ja 27% teistes maakondades. Detailsema analüüsi tegemiseks praegu andmeid ei ole, kuna eelmisel perioodil puudus sama sekkumise puhul regionaalse tasakaalu edendamise põhimõtete juurutamine määruse tegevustes, mille tõttu ei ole kogutud eraldi andmeid toetuse saajate ja toetuse tegevuste mõjust regionaalse jaotumise kohta. Sihtrühma detailset analüüsi avalike andmete põhjal teha ei olnud võimalik, kuna Statistikaamet esitab andmeid maakonniti vaid nende ettevõtete kohta, kus on 20 ja enam töötajat. 20 ja enama töötajaga ettevõtetest tegutses 2021. aastal Harjumaal 57% ja Tartumaal 11% ettevõtetest, teistes maakondades 32%.

Regionaalse tasakaalu suurendamiseks peaks sekkumise eelarvest jõudma väljapoole Harju- ja Tartumaad toetusi vähemalt samas proportsioonis sihtrühma ettevõtete tegevuskohaga või pigem isegi rohkem. Regionaalse arengu tegevuskava juurprobleemi „piirkondlikud erinevused ettevõtete konkurentsivõimes ja ligipääsus kapitalile“ kirjelduses tõdeti ka, et „*Ettevõtlusarengu ja innovatsiooni toetus- jm rahastamismeetmete piirkondlik jaotus on viimastel aastatel olnud pigem ettevõtlusarengu piirkondlike erinevuste vähendamise seisukohast soodne. Selline piirkondlik jaotus tuleb suures osas siiski põllumajandus- ja kalandusfondi ja regionaalarengu meetmete arvelt. Kuigi ka ilma nende meetmete osata ei ületa Harjumaale läinud toetuste osa ettevõtte kohta Eesti keskmist, on märgatavalt tagasihoidlikumate ettevõtluse arengunäitajatega Valga-, Võru- ja Läänemaale jõudnud toetusvahendeid vähem kui 65% riigi keskmisest. Toetuste sellisele jaotusele vaatamata on ettevõtlusarengu piirkondlikud erinevused püsinud endistviisi suured.*“

Järgnevas on esitatud regionaalseid erisusi vähendavate sekkumisvõimaluste analüüsi tulemused:

1. Taotlejate lisainformeerimine ja -nõustamine – rakendusüksuse omategevuste ja koostöös teiste osapooltega on võimalik paremini suunata informatsiooni ja nõustamist väiksema taotlemisaktiivsusega piirkonda ehk väljapoole Harju maakonda.

2. Piirkonniti erinevad kvalifitseerimistingimused – tingimused on võimalikult lihtsad, kuna sekkumise eesmärk on aidata neid ettevõtteid, kes on vähem võimekad, vähem teadlikud ja väiksema riskijulgusega. Ilma struktuuritoetuste tingimustega vastuollu minemata ei ole võimalik tingimusi lihtsustada.
3. Toetusmeetme kavandamine teatud piirkondadele – rakendatud.
4. Toetuse suunamine ainult turutõrkepiirkondadesse – turutõrge on laialdane.
5. Eriprojektid ja investeeringud teatud piirkondadesse – sekkumises ei tehta erinvesteeringuid ega eriprojekte.
6. Toetusskeemi järele proovimine teatud piirkonnas – ei kavandata.
7. Piirkonniti eri toetusmäärad – mitte rakendatud. Määrust rakendatakse väljaspool Harjumaad ja Tartu linna, kuid rakendatava piirkonna sees erisusi ei kavandata.
8. Teatud piirkondadele reserveeritud toetusraha – taotlemine toimub jooksva taotlemisena. Seitsmeaastane periood peaks tagama, et kõik ettevõtted, kes on toetusest huvitatud, saavad taotluse esitada. Kuna toetust ei anta pingerea alusel, vaid neile, kes ületavad lävendi, ei ole ohtu, et ükski sobiv ettevõtte ja projekt jääb rahastamata.
9. Toetuse hindamisel piirkondlike boonuspunktide andmine – ei rakendata, kuna sihtpiirkond olekski sama piirkond, mille puhul boonuspunkte võiks kaaluda.
10. Piirkonniti erinev abikõlblike tegevuste loend – kuna põhiline abikõlblik tegevus on sama, ei ole võimalik piirkonniti seda erinevalt rakendada.

Kokkuvõtteks, kuna meede on juba loodud selliselt, et see arvestab ja on suunatud vähem võimekamate ettevõtete arendamisele, taotlusvoor on pidevalt avatud ning taotlemise tingimused lihtsustatud, siis üsna kindlalt panustab sekkumine regionaalsete erinevuste leevendamisse. Samuti on selge potentsiaalne mõju regionaalsete erinevuste vähendamisele taotlejate lisainformeerimine ja -nõustamine väiksema taotlemisaktiivsusega piirkondades. Selleks on kavandatud järgmised tegevused:

- a) rakendusüksus korraldab toetusmeetmete infoseminari eri piirkondades või tagab kõigile potentsiaalsetele toetuse saajatele infole võrdse ligipääsu, kasutades selleks mitmesuguseid digilahendusi;
- b) tõhustatakse koostööd maakondlike arenduskeskustega, tagamaks paremat regionaalset kaetavust ning informeeritust ja ligipääsetavust teenustele igas maakonnas. Vajadusel nõustatakse eraldi maakondlike arenduskeskusi toetuste asjus.
- c) jagatakse infot maakondlikele arendusorganisatsioonidele, eelkõige Maakondlike Arenduskeskuste võrgustiku kaudu.
- d) rakendusüksus ja/või -asutus tutvustab meetet Rahandusministeeriumi korraldatud maakondlikel infopäevadel ja seminaridel ning jagab infot asjakohastes uudiskirjades.
- e) ettevõtluse- ja innovatsiooniteadlikkuse kasvatamise käskkirja alusel tehtavate tegevuste plaanimisel ja elluviimisel järgitakse tasakaalustatud regionaalarengu põhimõtteid ning kui elluviija tuvastab tegevuste osaluses regionaalset tasakaalustamatust, võtab elluviija selle leevendamiseks ette asjakohaseid lisategevusi.

Toetuse andmisega seotud põhilisi indikaatoreid (kvantitatiivseid, näiteks toetuse taotlemise üldine aktiivsus, projektide maht, regionaalne jaotus, teenusepakkujate jaotus, ning kvalitatiivseid, näiteks taotlejate tagasiside toetuse tingimuste, toetuse mahu ja teenusepakkujate osas) seiratakse regulaarselt ning juhul, kui tuvastatakse toetuse andmisega seotud kitsaskohti (näiteks väike taotlemisaktiivsus, suurenenud regionaalsed erinevused, toetuse eesmärkide saavutamist takistavad toetuse tingimused), tehakse toetuse tingimustes vajalikud muudatused või kavandatakse lisaks teavitus- ja nõustamistegevusi. Samuti võetakse arvesse rakenduskava vahehindamise ning „Eesti 2035“ sihtidesse panustamise hindamiste tulemusi.

Panus „Eesti 2035“ näitajasse: **väljaspool Harjumaad loodud SKT elaniku kohta EL 27 keskmisest**

Keskkond/Kliima

Sekkumisel on positiivne mõju kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisele. Sekkumise raames toetatakse ainult projekte, mis vastavad põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ (asjakohane seadmete soetamise puhul) ning toetatav on kestliku ärimudeli väljatöötamine ja juurutamine.

Toetatavad on üksnes need tegevused, mis vastavad keskkonnaalastele õigusaktidele ning millega ei tekitata olulist kahju Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artikli 17 tähenduses.

Panus „Eesti 2035“ näitajasse: **ressursitootlikkus**

Analüüs põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ seisukohast (DNSH analüüs)

Rakenduskava DNSH analüüsi²⁰ järelendus oli, et meetmel nr 21.1.3.1 „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeringute soodustamine” ei ole potentsiaali oluliselt kahjustada ühtegi kuuest keskkonnaeesmärgist.

Käesoleva määruse alusel antava toetuse DNSH analüüs on esitatud järgmises tabelis.

Kas meede võib potentsiaalselt kahjustada keskkonnaeesmärke oluliselt järgnevaid	Jah	Ei	Põhjendus
Kliimamuutuste leevendamine		×	Otsene negatiivne mõju puudub. Uute teenuste ja toodete arendamine võib lühiajaliselt tuua kaasa teatud määral kasvuhoonegaaside heite tõusu, mis tuleneb kohapeal täiendavate toodete tootmisest või teenuse kasutamisest. Samas, nagu ka määruses esile on toodud, siis toodete ja teenuste arendamise pikaajaline eesmärk on kestliku ärimudeli toetamine.
Kliimamuutustega kohanemine		×	Otsene negatiivne mõju puudub. Toetatakse kestliku ärimudeli arendamist ja juurutamist, lähtudes sätestatud eesmärgist ja toetatavatest tegevustest.
Vee- ja mereressursside säästev kasutamine ja kaitse		×	Otsene negatiivne mõju puudub. Uute teenuste ja toodete arendamine lähtub ressursisäästlikkusest. Toetatakse tegevusi, mis aitavad kaasa ressursside säästlikumale kasutamisele, ning ettevõtja kestliku ärimudeli väljatöötamist ja juurutamist
Ringmajandus, sh jäätmetekke vältimine ja kaitse		×	Sekkumisel on kaudne positiivne mõju ringmajandusele ja jäätmetekke vältimisele, kuna toetust saab ka ettevõtja vastavasisulise ärimudeli arendamiseks.
Reostuse vältimine ja kontroll (õhk, vesi ja maapind)		×	Otsene negatiivne mõju puudub. Kestliku ärimudeli arendamise ja juurutamise toetamine hõlmab ka jäätmete tekke vähendamist.
Bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitse ning taastamine		×	Otsene negatiivne mõju puudub. Arendatavad tooted ja teenused ei tohi kahjustada bioloogilist mitmekesisust ega ohustada ökosüsteemi.

Kokkuvõtteks, sekkumise rakendamine ei põhjusta olulist kahju keskkonnale. Pigem on sekkumisel kaudne positiivne mõju keskkonnaeesmärkide saavutamisele, kuna aitab kaasa selliste uute toodete ja tehnoloogiate väljatöötamisele, mis on ressursisäästlikumad ja keskkonnasõbralikumad, põhjustavad vähem kasvuhoonegaaside heidet ja jäätmeid ning kasutavad tootmisel tekkivaid kõrvalprodukte või tootmisjäätmeid teisese toormena. Samuti

²⁰ <https://pilv.rtk.ee/s/d8r9aX3kARtwH5z>

paraneb sekkumise tulemusel ettevõtja juhtimiskultuur ning paraneb keskkonnateadlikkus koos asjakohaste toodete, teenuste ja protsesside arendamisega.